

NÄÖN TUTKIMUS

Näkötutkimuksessa mitataan yhteisnäön näöntarkkuutta, joten kumpaakaan silmää ei ole syytä peittää missään vaiheessa.

Tutkimuksessa käytetään kauko- ja lähinäkötauluja (Oriola, 4m ja 40 cm). Kaukonäkötaulu kiinnitetään istujan silmien korkeudelle hyvin valaistulle seinälle (ikkunaseinälle vain, jos ikkunasta ei tule häiritsevää taustavaloa) tasan neljän metrin päähän istujan kasvoista. Tuolin paikka merkitään teipillä lattiaan, ja se tarkistetaan aina ennen näkötutkimusta.

Valaistuksen tulee olla tasainen ja häikäisemätön, vähintään 350 luxia sekä lähietäällä kaukonäkötaulun pinnalla. Riittävä valaistus saavutetaan, kun käytetään huoneen yleisvalon lisäksi kohdevalaisinta sekä kauko- että lähinäkötestissä.

Lähinäkö

Tutkittavaa pyydetään istumaan tuolille ja häneltä kysytään aluksi silmälasien käytöstä:

"Onko Teillä silmä- tai piilolasit (olemassa)?" Jos vastaus on kyllä:
"Käytättekö niitä yleensä lukiessanne?"

Jos tutkittava käyttää laseja lukiessaan, häntä pyydetään panemaan ne silmilleen. Testin aikana käytettävistä silmä- tai piilolaseista tehdään merkintä tiedonkeruuohjelmaan.

Tutkimushoitaja ottaa käteensä lähinäkötaulun suurennoksen ja antaa tutkittavalle lähinäkötaulun sanoen:

"Pitäkää taulua käsissänne sillä etäisyydellä, jolla näette taulun kirjaimet parhaiten. Näyttäkää minulle tällä puikolla se rivi, jonka vielä näette selvästi."

Tutkittavalle annetaan (sukka)puikko, jolla hän näyttää alimman rivin, jonka hän näkee vielä selvästi. Testaus aloitetaan yhtä riviä ylempää samalla näyttäen (kynällä) ko. riviä:

"Luetelkaa tällä rivillä olevat kirjaimet vasemmalta alkaen."

Jos tutkittava luettelee oikein kaikki merkit tai viiden merkin riviltä ainakin neljä, siirrytään rivi kerrallaan alaspäin. Ellei, siirrytään rivi ylöspäin. Testin tulos on alin niistä riveistä, joilta tutkittava näki ainakin neljä kirjainta oikein.

Tiedonkeruuohjelmaan kirjataan kyseisen rivin rivinumero, joka näkyy taulun vasemmassa reunassa. Jos tutkittava ei näe ylintäkään riviä, merkitään tulokseksi 99. Tutkittavan palautelomakkeeseen kirjataan näkötaulun vasemmassa reunassa oleva visus-arvo (ei siis rivinumeroa kuten tiedonkeruuohjelmaan) ja tulkitaan se alla olevan luokituksen perusteella.

Lähinäön luokitus:

Rivin numero	Visus	Luokitus
≤ 7	$\geq 0,50$	hyvä
8 – 9	0,32-0,40	jonkin verran heikentynyt
≥ 10	$\leq 0,25$	selvästi heikentynyt

Kaukonäkö

Tutkittava istuu tuolissa, joka on etukäteen asetettu oikealle (4 m kaukonäkötaulusta) kohdalle. Jos tutkittava aiemmin ilmoitti käyttävänsä laseja, häneltä kysytään:

"Käytättekö silmä- tai piilolaseja yleensä katsoessanne kauas?"

Jos vastaus on myöntävä, häntä pyydetään laittamaan lasit silmilleen. Lasien käytöstä testitilanteessa tehdään merkintä tiedonkeruuohjelmaan ao. kohtaan.

Tutkittavalta kysytään osoittaen kaukonäkötaulun rivien numeroita puikolla:

"Minkä numeroisen rivin näette vielä selvästi?"

Testaus aloitetaan tutkittavan ilmoittamaa riviä yhtä ylempää. Tutkittavaa pyydetään:

"Luetelkaa nyt tällä rivillä olevat kirjaimet vasemmalta alkaen."

Etenkin alkuvaiheissa voi olla hyvä näyttää tarkoitettua kirjainta. Jos tutkittava luettelee oikein kaikki merkit tai viiden merkin riviltä ainakin neljä, siirrytään rivi kerrallaan alaspäin. Ellei, siirrytään rivi ylöspäin. Testin tulos on alin niistä riveistä, joilta tutkittava näki ainakin neljä kirjainta oikein. Tiedonkeruuohjelmaan kirjataan kyseisen rivin rivinumero, joka näkyy taulun vasemmassa reunassa. Jos tutkittava ei näe ylintäkään riviä, merkitään tulokseksi 99. Tutkittavan palautelomakkeeseen kirjataan näkötaulun vasemmassa reunassa oleva visusarvo (ei siis rivinumeroa kuten tiedonkeruuohjelmaan) ja tulkitaan se alla olevan luokituksen perusteella

Kaukonäön luokitus:

Rivin numero	Visus	Luokitus
≤ 4	$\geq 1,00$	hyvä
5 - 6	0,63-0,80	jonkin verran heikentynyt
≥ 7	$\leq 0,50$	selvästi heikentynyt

Näön lisäkysymykset

Jos tutkittavan lähinäköntulos on ≥ 8 tai kaukonäköntulos ≥ 5 (rivinumeroina), esitetään tutkittavalle lisäkysymyksiä:

"Oletteko ollut tutkimuksessa näköne vuoksi?" Jos kyllä:

"Missä olette ollut tutkimuksissa?"

1 Optikolla

2 Yksityisen silmälääkärin vastaanotolla

3 Terveyskeskuksessa

4 Sairaalan silmäpoliklinikalla

5 Muualla, missä _____

(Voi valita usean vaihtoehdon)

Jos tutkittava ei ole ollut tutkimuksissa aiemmin, ja nyt näkö todetaan heikentyneeksi, häntä kehoitetaan hakeutumaan optikon (tai silmälääkärin) vastaanotolle.

Jos tutkittavan kaukonäöntarkkuus on ≥ 10 , häneltä tiedustellaan:

"Oletteko saanut näkövammaisen kuntoutuspalveluita?"

Esimerkkeinä mainitaan tarvittaessa erityislinssien ja muiden apuvälineiden sovitus, näönkäytönohjaus ja näköharjoitukset, päivittäisten toimintojen ja liikkumistaidon ohjaus, ryhmämuotoiset kuntoutuskurssit, kuntoutusohjaajan tapaamiset, sosiaalitoimen kustantamat asunnon muutostyöt, kuljetuspalvelut tai muut tukipalvelut.